

ESG-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО РОЗВИТКУ СТРАХУВАННЯ МАЙНА

ESG-DRIVEN APPROACH TO PROPERTY INSURANCE DEVELOPMENT

Уточнено, що страхування є ключовим інститутом сталого фінансування, відіграє вагомую роль в системі управління ризиками в міжнародній економіці, впливає на носія ризиків та інституційного інвестора, які зважають на екологічні, соціальні та управлінські фактори. Визначено, що ESG-орієнтований підхід до розвитку страхування майна інтегрує екологічні, соціальні та управлінські (ESG) критерії в андеррайтинг та управління ризиками, надаючи перевагу сталим, енергоефективним будівлям з кращою стійкістю до кліматичних ризиків. Також стимулює екологічну модернізацію спеціалізоване покриття для відновлюваної енергії або сталої мобільності. Встановлено, що ключовими аспектами ESG-орієнтований підхід до страхування майна є: екологічний (E), що зосереджений на кліматичній стійкості, стійкості до повеней та зменшенні вуглецевого сліду, який варто фокусувати на поширенні страхування відновлюваної енергетики; соціальний (S), що охоплює доступність захисту через інклюзивний доступ до страхових продуктів, зорієнтований на цільових клієнтів/події та сприяння соціальній інтеграції; управлінський (G), що передбачає прозору звітність, оцінку етичних ризиків та дотримання рекомендацій щодо сталого андеррайтингу.

Ключові слова: сталий розвиток, страхування, страхування майна, ESG-орієнтований підхід до розвитку страхування майна, ESG-андеррайтинг, страхові продукти, світове господарство, міжнародна економіка.

It is clarified that insurance is a key institution of sustainable financing, plays a significant role in the risk management system, influences the risk bearer and institutional investor, who consider environmental, social and governance factors. The aim of the article is to substantiate the conceptual role of the ESG-driven approach to the transformation of the insurance business from providing risk management services for partial damage or total loss of property. It is recognized that as a financial risk management tool, property insurance plays a crucial role in providing monetary compensation for losses caused by catastrophic events. However, climate change may reduce the availability of insurance, limiting the growth of the sector and shifting more costs to governments and households. In addition, it is worth considering that climate risk is often exacerbated by policy fluctuations, especially those related to the climate and economic component, which, in turn, generates uncertainty at the macro level and affects insurance decision-making. It is emphasized that traditional insurance models face limitations in addressing increasingly complex and systemic climate threats. However, it is known that recent technological advances offer new tools to improve risk forecasting, claims processing and contract accuracy. Building on this, property insurance appears not only as a technical solution, but also as a socially mediated tool to mitigate the financial consequences of climate-related events. Understanding the drivers of insurance demand in the face of increasing climate risks can help insurers, policymakers and households improve risk management. It is determined that the ESG-approach to property insurance development integrates environmental, social and governance (ESG) criteria into underwriting and risk management, giving preference to sustainable, energy-efficient buildings with better resilience to climate risks. Specialized coverage for renewable energy or sustainable mobility also stimulates environmental retrofitting. It was found that the key aspects of the ESG-driven approach to property insurance are: environmental (E), which focuses on climate resilience, flood resilience and reducing the carbon footprint, which should focus on the spread of renewable energy insurance; social (S), which covers the affordability of protection through inclusive access to insurance products, oriented towards target customers/events and promoting social inclusion; governance (G), which involves transparent reporting, ethical risk assessment and adherence to sustainable underwriting guidelines.

Key words: sustainable development, insurance, property insurance, ESG-driven approach to property insurance development, ESG underwriting, insurance products, global economy, international economy.

УДК 336.7:368.1

DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.24-35>

Нечипорук Л.В.¹

д.е.н., професор,
Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна

Лисенко Т.М.²

здобувач третього (освітньо-наукового)
рівня вищої освіти,
Харківський національний університет
імені В.Н. Каразіна

Nechyporuk Liudmyla

V.N. Karazin Kharkiv National University

Lysenko Taras

V.N. Karazin Kharkiv National University

Постановка проблеми. В світовій практиці набувають Принципи сталого страхування/Principles for Sustainable Insurance (PSI), які є основою стратегічного підходу, згідно з яким усі дії в страховому ланцюжку вартості, включаючи взаємодію із зацікавленими сторонами, здійснюються шляхом виявлення, оцінки, управління та моніторингу ризиків і можливостей, пов'язаних із екологічними, соціальними та управлінськими проблемами [1]. ESG-орієнтований підхід у страхуванні майна – це інтеграція екологічних (Environmental), соціальних (Social) та управлінських (Governance) критеріїв у ризик-менеджмент, андеррайтинг та

інвестиційну діяльність страховиків, які забезпечують надання послуг з гарантування грошової компенсації власнику у разі пошкодження, знищення чи втрати майна в наслідок настання страхових ризиків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед пріоритетних спрямувань участі страховиків у проєктах зеленої трансформації Бублик Є.О. виокремлює впровадження спеціалізованих продуктів, що передбачають включення ESG-факторів; державно-приватний симбіоз фінансового забезпечення, що об'єднує державні ініціативи, міжнародну фінансову підтримку та

¹ ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0876-8861>

² ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-7089-4849>

інституційну спроможність страховиків; розробку комплексної політики розвитку, яка допоможе активізувати участь страхової галузі в структурних трансформаціях економіки та інтеграції України в систему зеленого фінансування ЄС [2].

Олійник Я.В., Кучерява М.В. визначають, що у глобальному масштабі ESG-орієнтований підхід спричинив зміщення акцентів від короткострокових фінансових інтересів до ціннісно орієнтованого управління, в якому довіра та репутація набувають значення ключових економічних детермінант [3].

Приказюк Н.В. розглядає проблематику використання підходів ESG у контексті майбутнього розвитку фінансових інститутів загалом та небанківських фінансових інститутів зокрема. Авторка обґрунтовує зростаючу значущість ESG для небанківських фінансових інститутів з посиленням інтересу до небанківських фінансових продуктів, зосереджених навколо принципів ESG; розширенням включенням елементів ESG в інвестиційні підходи; співпрацею та альянсами; зростаючим регуляторним впливом [4].

Постановка завдання. Метою статті є обґрунтування концептуальної ролі ESG-орієнтованого підходу до трансформації страхового бізнесу з надання послуг управління ризиками щодо часткового пошкодження чи повної втрати майна.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зупинимось на характеристиці екологічної «Е», соціальної «S» та управлінської «G» складової означеного ESG-підходу.

Екологічний (Environmental) аспект ESG-орієнтованого підходу до розвитку страхування майна, на наш погляд, варто фокусувати на поширенні ESG-андеррайтингу, акцентуванні на кліматичних ризиках та розповсюдженні страхування відновлюваної енергетики.

Страхування є ключовим інститутом сталого фінансування, відіграючи важливу роль в системі управління ризиками, носія ризиків та інституційного інвестора, який зважає на екологічні, соціальні та управлінські (ESG) фактори у рішеннях щодо андеррайтингу. На відміну від традиційного андеррайтингу, що ґрунтується переважно на даних попередніх періодів та фінансових показниках, ESG-андеррайтинг зорієнтований в майбутнє. ESG-андеррайтинг – це процес оцінки екологічних, соціальних та управлінських ризиків, таких як вплив викидів, адаптація до змін клімату та в трудовій діяльності. Він враховує, як, наприклад, кліматичний ризик може вплинути на вартість або можливість страхування активу з часом, так і може бути зорієнтованим на перевірку проблем в управлінні, які збільшують ймовірність судових позовів або шкоди для репутації.

ESG-андеррайтинг розширює традиційні оцінки ризиків, враховуючи зростаючу істотність

ESG-питань, він не має універсального шаблону, може різнитися залежно від установи, а ESG-дані часто є відокремленими, або їх важко застосовувати на рівні окремих полісів чи угод. Незважаючи на це ESG-андеррайтинг набирає обертів, бо сприяє зменшенню стратегічних ризиків. Наприклад, за даними Swiss Re, застраховані збитки від стихійних лих у 2023 році досягли 108 мільярдів доларів США. Зі зростанням ризиків, пов'язаних зі зміною клімату, зростають і фінансові ставки для страховиків та кредиторів. Великі інституційні інвестори ставлять складніші питання щодо того, як ESG інтегрується в щоденне прийняття рішень, включаючи андеррайтинг [5]. Велике значення також має репутація інвесторів, які вкладають свій капітал у компанії та активи, які відповідають заявленим цінностям сталого розвитку.

І хоча такі структури, як Міжнародна рада зі стандартів сталого розвитку (ISSB) та Директива Європейського Союзу про корпоративну звітність про сталий розвиток (CSRD), спонукають установи аналізувати та розкривати кліматичні ризики у своїх портфелях, існують перешкоди впровадження ESG-андеррайтингу. Серед них варто виокремити: відсутність узгодженої методології оцінки ESG-ризиків, які різняться залежно від сектору, географічного регіону та продукту; фрагментарність ESG-даних, їх ненадійність, складність їх порівняння та визначення їх корисності для прийняття рішень. В наслідок означеного ESG-аналіз може уповільнювати хід оцінки ризиків та викликати напругу у робочому процесі команди андеррайтерів.

Наведемо позитивний кейс Gore Mutual Insurance Company, середнього за розміром взаємного страховика Канади. Використовуючи аналітичні дані платформи Manifest Climate, Gore Mutual Insurance Company виявила прогалини та можливості у своїх функціях андеррайтингу, інвестицій та управління ризиками. Компанія використала ці результати для узгодження дій щодо кліматичних пріоритетів та створення основи для чіткішої видимості ризиків, пов'язаних з кліматом, на рівні портфеля, що допомогло приймати більш обґрунтовані рішення щодо майбутніх полісів [6].

Отже, ефективний ESG-андеррайтинг починається з даних та знань про те, що буде корисним для прийняття рішень щодо різних типів ризиків. Впровадження ESG-ризиків в андеррайтинг вимагає не лише нових даних, а й нових можливостей та інституційної узгодженості.

Зміна клімату, зростаюча частота та інтенсивність стихійних лих створює серйозні загрози для виживання людства та сталого розвитку. Серед основних кліматичних ризиків виокремлюють: бурі та шквальний вітер, що зривають дахи, ламають дерева та пошкоджують стіни будівель тощо; повені та паводки, наслідком яких є затоплені

підвали та перші поверхи, зруйнований фундамент; град та сильні зливи, що ведуть до побиття фасадів, вікон, знищення прибудинкових господарств тощо.

Адаптивні фінансові механізми, серед яких і страхування, стають дедалі важливішими інструментами для підвищення стійкості суспільства до впливу клімату. Страхування кліматичних ризиків щодо майна покриває збитки від екстремальної погоди, а, отже, захищає будинки, споруди та інші матеріальні цінності від пошкоджень чи знищення внаслідок небезпечних природних явищ.

Варто наголосити, що традиційні моделі страхування стикаються з обмеженнями у вирішенні дедалі складніших та системних кліматичних загроз. Однак, відомо, що останні технологічні досягнення пропонують нові інструменти для покращення прогнозування ризиків, обробки претензій та точності контрактів. Спираючись на це, страхування майна постає не лише як технічне рішення, а й як соціально опосередкований інструмент для пом'якшення фінансових наслідків подій, пов'язаних зі зміною клімату. Розуміння факторів попиту на страхування на тлі зростання кліматичних ризиків може допомогти страховикам, політикам та домогосподарствам покращити управління ризиками.

Згідно з Теорією мотивації захисту (ТМЗ)/ (Protection Motivation Theory, PMT) [7], що запропонована Рональдом Роджерсом у 1975 та доопрацьована у 1983 році, люди реагують на загрози через оцінку загрози, оцінку можливостей подолання (самоеffectiveness) та формування захисної поведінки. Люди розглядають страхування майна як раціональний спосіб управління ризиками шляхом оцінки своєї вразливості та здатності долати труднощі. Ця теорія припускає, що вплив інформації про кліматичні ризики запускає оцінку серйозності загрози, ймовірності та здатності реагувати, спрямовуючи рішення на максимізацію корисності та захисту.

Визнаємо, що як фінансовий інструмент управління ризиками, страхування майна відіграє вирішальну роль у забезпеченні грошової компенсації за збитки, спричинені катастрофічними подіями. Однак, зміна клімату може знизити доступність страхування, обмежуючи зростання сектору та перекладаючи більше витрат на уряди та домогосподарства. Крім того, варто враховувати, що кліматичний ризик часто посилюється коливаннями політики, особливо тими, що пов'язані з кліматичною та економічною складовою, а це, в свою чергу, породжує невизначеність на макrorівні та впливає на прийняття рішень щодо страхування.

Рух до низьковуглецевого майбутнього супроводжується впровадженням проектів відновлюваної енергетики, що забезпечують трансформацію способів виробництва та споживання енергії.

Однак і додають нові та складні ризики, що актуалізує страхування відновлюваної енергетики (сонячний, вітровий, гідроенергетики та акумуляторних накопичувачів енергії). Страхування відновлюваної енергії захищає проекти чистої енергетики на всіх етапах, покриваючи пошкодження майна, перерву в діяльності та відповідальність.

Серед основних постачальників, що пропонують ці спеціалізовані рішення з передачі ризиків, є Swiss Re, Axis Capital та Gallagher UK. Набувають поширення страхові продукти:

- що пропонують покриття та послуги, спрямовані на сталий розвиток мобільності та/або зі зменшеним впливом на навколишнє середовище, включаючи покриття, що пропонуються клієнтам, які завдяки своєму стилю водіння можуть сприяти зменшенню викидів CO₂;

- що покривають ризики, пов'язані з виробництвом відновлюваних джерел енергії (призначені для покриття витрат на обладнання для виробництва відновлюваної енергії, для гарантування відшкодування збитків, завданих сонячним та фотоелектричним панелям або подібним системам внаслідок атмосферних явищ, які можуть бути інтегровані з гарантіями захисту від втрати прибутку внаслідок переривання або зменшення виробництва електроенергії);

- що спеціально розроблені для задоволення потреб у покритті природних та кліматичних ризиків; продукти, спрямовані на раптові та випадкові забруднення, такі як поліси відповідальності перед третіми особами (ці рішення, наприклад, передбачають відшкодування витрат на термінові та тимчасові втручання, спрямовані на запобігання або обмеження відшкодуваних збитків);

- що підтримують компанії циркулярної економіки, що займаються відновленням/переробкою матеріалів, та/або стартапи, які керують платформами спільних послуг тощо.

Соціальний (Social) аспект ESG-орієнтованого підходу до розвитку страхування майна, на наш погляд, варто скеровувати на доступність захисту, що передбачає розробку програм майнового страхування для вразливих верств населення та малого бізнесу (мікрострахування); на розбудову відновлення після збитків, що вчиняє швидкі та чесні виплати для підтримки стабільності громад і постраждалих від катастроф; на убезпечення праці через стимулювання клієнтів впроваджувати сучасні системи пожежної та техногенної безпеки на підприємствах. Набувають поширення страхові продукти, що орієнтовані на цільових клієнтів/події: продукти, спрямовані на сприяння та посилення соціальної інтеграції, зосереджені на неблагополучних та вразливих верствах населення, таких як молодь, люди похилого віку, люди з інвалідністю, мігранти; продукти, що пропагують відповідальну поведінку або інвестують також у компоненти

ESG; продукти, що пропагують відповідальний та здоровий спосіб життя, використовуючи можливості, що надаються новими технологіями, важливість профілактичної медичної допомоги або іншу добросчесну поведінку страхувальників тощо.

Управлінський (Governance) аспект ESG-орієнтованого підходу до розвитку страхування майна, на наш погляд, варто зосередити на поширенні: «етичних інвестицій», що спрямовуються у вкладання страхових резервів у проєкти та облігації, що відповідають принципам сталого розвитку; розкриття даних про вплив портфеля майна на довкілля та суспільство; запобігання корупції та дотримання високих стандартів корпоративного управління в самій страховій компанії (комплаєнс і контроль).

Управління – це та частина ESG, яка об'єднує весь комплекс. Без уваги до управління екологічні та соціальні елементи не досягаються, а ініціатива ESG зазнає невдачі. Вимоги ESG повинні бути вбудовані в стратегію, культуру, управління ризиками та механізми операційного контролю компанії, такі як управління даними та управління третіми сторонами. Це життєво важливо для впровадження ESG у культуру страхової компанії. Відділи комплаєнсу є життєво важливими органами контролю в підході фірми до ESG. Важливо, щоб відділи комплаєнсу мали керівні посади в фірмі, щоб вони могли робити свій внесок у її майбутню стратегію ESG та впливати на неї. Фірма може використовувати ефективну ідентифікацію та оцінку майбутніх нормативних актів ESG та передових практик для формування цієї стратегії, а прогресивні фірми можуть використовувати функцію комплаєнсу та свої відносини з регуляторами, щоб впливати на майбутні нормативні акти щодо ESG.

Варто звернути увагу на те що ESG-орієнтований підхід розвитку страхування майна має впроваджуватися в просторі та часі та враховувати особливості та тенденції в моменті. Тому звертаємо увагу на інформацію, яку оприлюднила Брокерська компанія Marsh Risk.

У першому кварталі 2026 року ставки на нерухомість у всьому світовому господарстві знизилися на 9%, повторюючи ту саму тенденцію, що спостерігалася в четвертому кварталі 2025 року. Зокрема, на ринку Сполучених Штатів тарифи на страхування майна знизилися на 10% порівняно зі зниженням на 8% у попередньому кварталі. Брокер роз'яснив, що для клієнтів, які зазнали впливу стихійних лих, тарифи знизилися на 16%; тоді як програми страхування від неприродних катастроф скоротилися на 7% через збільшення можливостей страховиків та рівня конкуренції. В Канаді у першому кварталі 2026 року страхові тарифи на нерухомість знизилися на 6%, на ринку країн Латинської Америки – на 12%. По всій Європі тарифи на страхування майна у першому кварталі

2026 року знизилися на 8%. У Великій Британії – на 10%, як і в попередньому кварталі. На ринку Великої Британії залишалися значні страхові потужності та високий рівень конкуренції. Брокер також зазначив, що андеррайтери зосереджувалися на експозиції до катастроф та вразливостях, характерних для конкретних об'єктів, тоді як кібер виключення залишалися ключовим пунктом переговорів. Тим часом в Азії ставки на страхування майна знизилися на 5%, зберігаючи тенденцію останніх трьох кварталів. Очікується, що поточне конкурентне середовище збережеться, оскільки прибутковість страховиків залишається високою. Це особливо актуально для таких видів страхування, як майно, що підтримується сприятливими умовами перестрахування та значними потужностями. Клієнти мають можливість оптимізувати структуру своїх програм, збільшити ліміти або скоригувати утримання, щоб покращити стійкість своїх програм. Брокерська компанія Marsh Risk також заявила, що деякі клієнти також використовували заощадження за програмами для розширення покриття, консультаційних послуг або заходів стійкості, включаючи кептивні позики та цінні папери, пов'язані зі страхуванням [8].

Висновки. Страхування є ключовим інститутом сталого фінансування, відіграє вагомий роль в системі управління ризиками в міжнародній економіці, впливає на носія ризиків та інституційного інвестора, які зважають на екологічні, соціальні та управлінські фактори. ESG-орієнтований підхід до розвитку страхування майна інтегрує екологічні, соціальні та управлінські (ESG) критерії в андеррайтинг та управління ризиками, надаючи перевагу сталим, енергоефективним будівлям з кращою стійкістю до кліматичних ризиків. Також стимулює екологічну модернізацію спеціалізоване покриття для відновлюваної енергії або сталої мобільності.

Ключові аспекти ESG-орієнтованого підходу:

- екологічний (E), що зосереджений на кліматичній стійкості, стійкості до повеней та зменшенні вуглецевого сліду, який варто зосереджувати на поширенні ESG-андеррайтингу, акцентуванні на кліматичних ризиках та розповсюдженні страхування відновлюваної енергетики;;
- соціальний (S), що охоплює доступність захисту через інклюзивний доступ до страхових продуктів, зорієнтований на цільових клієнтів/події та сприяння соціальної інтеграції;
- управлінський (G), що передбачає прозору звітність, оцінку етичних ризиків та дотримання рекомендацій щодо сталого андеррайтингу.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Principles for Sustainable Insurance (UNEP FI). URL: <https://www.unepfi.org/insurance/insurance/>

2. Бублик Є. О. Імплементация сталого страхування як структуроутворюючої опори розвитку економіки. *Фінанси України*. 2025. № 7. С. 44–59. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2025.07.044>

3. Олійник Я. В., Кучерява М. В. ESG-орієнтований підхід і партнерство: етика, довіра та інвестиційна стійкість бізнесу. *Фінанси України*. 2025. № 11. С. 84–99. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2025.11.084>

4. Приказюк Н. В. Впровадження принципів ESG небанківськими фінансовими інститутами: тенденції та перспективи. *Економіка та суспільство*. 2024. № 6. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-39>

5. New record of 142 natural catastrophes accumulates to USD 108 billion insured losses in 2023, finds Swiss Re Institute. URL: <https://www.swissre.com/press-release/New-record-of-142-natural-catastrophes-accumulates-to-USD-108-billion-insured-losses-in-2023-finds-Swiss-Re-Institute/a2512914-6d3a-492e-a190-aac37feca15b>

6. How a medium-sized insurance provider gained a climate advantage. URL: <https://www.manifestclimate.com/blog/how-a-medium-sized-insurance-provider-gained-a-climate-advantage/>

7. Protection Motivation Theory: A review. URL: <https://open.ncl.ac.uk/theories/10/protection-motivation-theory/>

8. Global property insurance rates fall 9% in Q1 2026, as appetites broaden: Marsh Risk. URL: <https://www.artemis.bm/news/global-property-insurance-rates-fall-9-in-q1-2026-as-appetites-broaden-marsh-risk/>

REFERENCES:

1. Principles for Sustainable Insurance (UNEP FI). Available at: <https://www.unepfi.org/insurance/insurance/>

2. Bublyk Ye. O. (2025) Implementatsiia staloho strakhuvannia yak strukturoutvoriuiuchoi opory rozvytku ekonomiky. [Implementation of sustainable insurance as a structural pillar of economic development]. *Finansy Ukrainy*, no. 7, pp. 44-59. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2025.07.044>

3. Oliinyk Ya. V., Kucheriava M. V. (2025) ESG-orientovanyi pidkhid i partnerstvo: etyka, dovira ta investytsiina stiikist biznesu [ESG approach and partnership: ethics, trust and investment resilience of business]. *Finansy Ukrainy*, no. 11, pp. 84–99. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2025.11.084>

4. Prykaziuk N. (2024) Vprovadzhennia pryntsyypiv ESG nebankivskymy finansovymy instytutamy: tendentsii ta perspektyvy [Implementation of esg principlesby non-bank financial institutions: trends and perspectives]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 61. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-39>

5. New record of 142 natural catastrophes accumulates to USD 108 billion insured losses in 2023, finds Swiss Re Institute. Available at: <https://www.swissre.com/press-release/New-record-of-142-natural-catastrophes-accumulates-to-USD-108-billion-insured-losses-in-2023-finds-Swiss-Re-Institute/a2512914-6d3a-492e-a190-aac37feca15b>

6. How a medium-sized insurance provider gained a climate advantage. Available at: <https://www.manifestclimate.com/blog/how-a-medium-sized-insurance-provider-gained-a-climate-advantage/>

7. Protection Motivation Theory: A review. Available at: <https://open.ncl.ac.uk/theories/10/protection-motivation-theory/>

8. Global property insurance rates fall 9% in Q1 2026, as appetites broaden: Marsh Risk. Available at: <https://www.artemis.bm/news/global-property-insurance-rates-fall-9-in-q1-2026-as-appetites-broaden-marsh-risk/>

Дата надходження статті: 26.07.2026

Дата прийняття статті до публікації: 14.08.2026

Дата публікації статті: 28.08.2026